Tekenen in de tijd 32
1-7 maart 2020

Het kwade kan het goede behoorlijk aantasten. Dat wordt volgens Erik Borgman gesymboliseerd door het coronavirus. Veel is nu een mogelijke bron van besmetting, zelfs de zegen met wijwater. Nog veel ernstiger is het echter nog als wat in goed leek het kwade blijkt te schuilen, zoals in het optreden van l'Arche-*stichter Jean Vanier.*

Corruptio optimi pessima, het bederf van het beste is het slechtste. Het zal niet weinigen de afgelopen week door het hoofd gegaan zijn bij het nieuws dat er zeer geloofwaardige aanwijzingen zijn dat Jean Vanier (1928-2019) seksueel misbruik heeft gepleegd. De Canadese filosoof Vanier is de stichter van de *l'Arche*-gemeenschappen waarin verstandelijk beperkten en geestelijk 'gezonden' in vriendschap samenleven. De aansporing hiertoe kwam van de Franse dominicaan Thomas Philippe (1905-1993) die Vaniers geestelijk begeleider was. Van Philippe was al bekend dat hij seksueel misbruik maakte van vrouwen aan wie hij geestelijk leiding gaf. Hij rechtvaardigde dit met pseudo-mystieke theorieën. Vanier heeft steeds gezegd hiervan niet op de hoogte te zijn geweest, maar het onderzoek dat de *l'Arche*-gemeenschappen heeft laten uitvoeren, bracht aan het licht dat ook dit niet klopt. Bovendien is hij zelf dus in het spoor van zijn leermeester getreden.

De wijze waarop de leiding van de *l'Arche* – inmiddels ruim 135 gemeenschappen tellend, verspreid over de hele wereld – met de verdenking en met de uitkomst van het onderzoek zijn omgegaan, is voorbeeldig. Niettemin konden verschillende slachtoffers alleen na lange therapie verder met hun leven. Jean Vanier, die voor velen een inspiratie was – ook ik had grote bewondering voor zijn werk en voor de wijze waarop hij daarover schreef – is onherroepelijk van zijn voetstuk gevallen. De leiding van *l'Arche* houdt zichzelf en ons voor dat het goede dat er gebeurt door dit gedrag van hun stichter niet ongedaan wordt gemaakt. Dat is uiteraard terecht, maar Stephan Posner, de directeur van *l'Arche International* zei in een interview voor de Franse katholieke zender KTO dat hij tijd nodig had om de ontdekte feiten te verwerken. Zijn gezichtsuitdrukking maakte duidelijk hoezeer dit waar was (zie: https://www.youtube.com/watch?v=xGu4vMCCI7Q).

We hadden kort nadat het nieuws over Vanier bekend werd in het Huis van Dominicus Anneke Jonker te gast als Jonge Hemelbestormer. Anneke gaat binnenkort met haar man naar Engeland om daar in een *l'Arche*-gemeeenschap te gaan wonen, voorlopig voor een jaar. Toen ik daarnaar vroeg, lieten ook zij blijken geschokt te zijn. Aan hun plannen veranderde dit echter het niets. Ze realiseren zich blijkbaar dat het kwade alleen kan worden overwonnen door het goede (Romeinen 12,21). Laten wij bidden dat zij dat goede brengen.

Het kost echter moeite niet aan de mogelijkheid hiervan te gaan twijfelen. Nu het coronavirus ook in onze streken is opgedoken, is alles een bron van mogelijke besmetting. Dus wensen wij elkaar vrede zonder een hand te geven, laat staan een kus. Dus drinkt alleen de voorganger nog uit de kelk bij een eucharistieviering. Dus gebruiken we geen wijwater, dat toch het symbool is van zegen. Maar in andere landen zijn zelfs helemaal geen openbare eucharistievieringen meer, om besmettingsgevaar te voorkomen. Het is vast verstandig, maar het voelt als een

vorm van capitulatie die nogal haaks staat op Pasen, het feest waarop we afgelopen woensdag zijn begonnen ons voor te bereiden. Jezus' verrijzenis is Gods teken dat Hij aan Jezus' kant stond toen Deze niet terugschrok voor een vroegtijdige dood. Zijn wij te bang of heeft dit niets met elkaar te maken? Ik weet het niet goed.

Erik Borgman, lekendominicaan
voorzitter van de programmaraad van het Huis van Dominicus